

FÖRENINGEN PNNHODRNN.

SAMHÄLLSKONTRAKTET 2.0

Panhoramas arbete

Husbilsturné
Bokklubb
Demokratibio
#snackaomdemokrati

≈ 550

gymnasieelever

Föreläsningar/workshop

4 610

Intervjuer

En modell som har testats i flera miljöer

Gymnasieskolor • feriepraktik • medborgardialog • analys och gemensamt lärande

Pelle Blohm och Jeanette Olsson

**OLIKA – LEVA SIDA VID SIDA
I SAMMA STAD.**

PANHORNIA.

försoning

förståelse

SAMHÄLLSKONTRAKTET

Olika – leva sida vid sida i samma stad

Medvetet - strategiskt – långsiktigt

möten

samtal

“

När vi möts, lyssnar och lär av varandra
skapar vi ett samhälle där alla hör hemma
och där framtiden byggs tillsammans.

”

Ett splittrat Örebro?

Ett splittrat Örebro

SAMHÄLLSKONTRAKTET

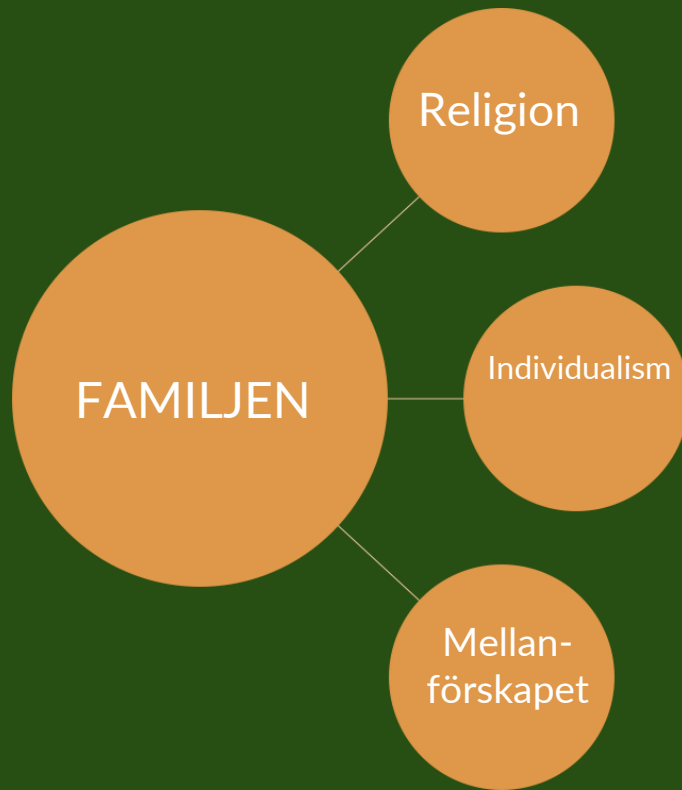
Samhällskontrakt, samhällsfördrag och socialt kontrakt är alla benämningar på ett filosofiskt tänkande som växte fram under 1600-och 1700-talet.

Samhällskontraktet är en överenskommelse mellan oss alla som lever i Sverige. Det ska bidra till att vi med tillit till varandra ska kunna leva ihop och utveckla vårt land.

Ett samhällskontrakt är inte ett skrivet avtal i sig, utan ett hypotetiskt kontrakt mellan medborgare och staten. En gemensam uppfattning om vem som gör vad, med vilket mandat och vilka resurser.

PARALLELSAMHÄLLE

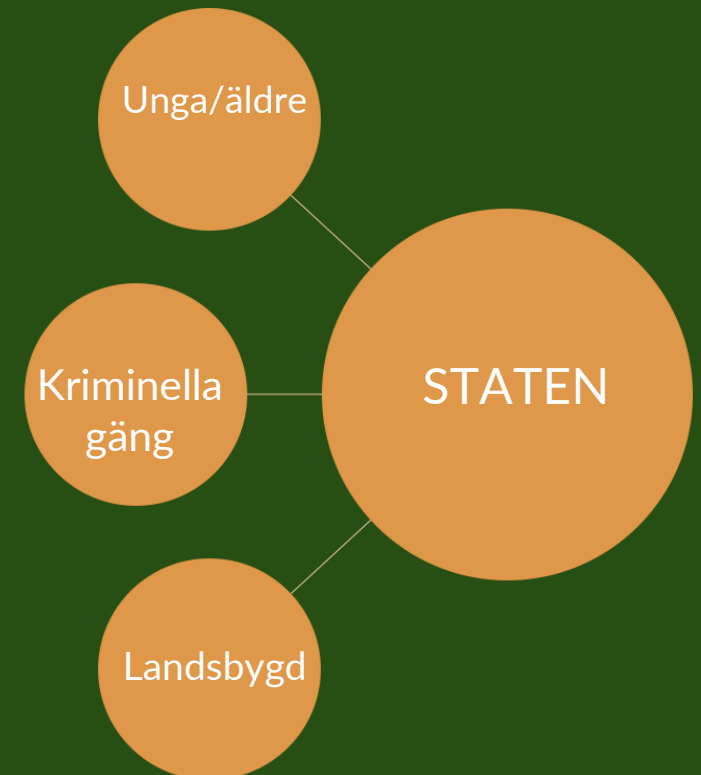
RELATIONSSAMHÄLLE

SAMHÄLLSSTRUKTURER

- Överklass
- Medelklass
- Arbetarklass
- Bidragssklass
- Klasslösa

PRESTATIONSSAMHÄLLE

Samhällskontraktet Relationssamhälle

Juridiskt ansvar - heder inför familjen, beskydd, trygghet
och säkerhet

Socialt ansvar - för alla familjemedlemmar

Personligt ansvar - kollektivt ansvar, min lycka är din
lycka, din sorg är min sorg, ditt fel är allas skam

Professionellt ansvar - min roll i gruppen, mormor,
farbror, dotter, svärdotter

Samhällskontraktet Prestationssamhället

Juridiskt ansvar - lika inför lagen

Socialt ansvar - för samhället, betala skatt för den
sociala välfärden, demokratin, föreningsliv

Personligt ansvar - inför mig själv

Professionellt ansvar - i min funktion

Vi utmanade ungdomarna

- Åsiktslinjen
- Vad är normen idag? Är du inom normen?
- Förtroende och tillit till vem?

- Parallelsamhällen
- Olika samhällskontrakt
- Ärvt hat
- Politikerförakt och bristande förtroende
- Ökande klassklyftor och segregation
- Psykisk ohälsa och utanförskap
- Mediaskepticism och bristande källkritik
- Rättssystemets brister och korruption
- Dålig kunskap eller ointresse om vad demokrati innebär både i stort och det lilla i ens egna vardag
- Ett splittrat Örebro

Samhällskontraktet – från ord till handling

Projektet har genomförts i tre sammanhängande delar:

Den första delen bestod av kunskapshöjande föreläsningar om demokrati, samhällskontraktet, rättigheter, skyldigheter och social hållbarhet. Syftet var att skapa en gemensam kunskapsgrund inför de efterföljande dialogerna.

Den andra delen bestod av workshops där deltagarna arbetade med sina egna erfarenheter av samhället. Genom strukturerade dialoger identifierades samhällsutmaningar och deltagarna utvecklade gemensamt förslag på hur ett mer inkluderande samhälle kan utformas. Här skedde projektets viktigaste förflyttning – från samtal om problem till gemensam handling och lösningsfokus.

Den tredje delen bestod av dokumentation, analys och spridning av erfarenheterna. Resultaten har sammanställts för att bidra till metodutveckling och inspirera kommuner, skolor och civilsamhället att arbeta mer dialogbaserat med demokratisk delaktighet.

Samhällskontraktet – från ord till handling

Flera deltagare uttryckte - ett fungerande samhällskontrakt förutsätter att människor behandlas lika.

En elev skrev:

"Inte riktigt. Några betraktas lika, några bättre och några sämre."

En annan uttryckte:

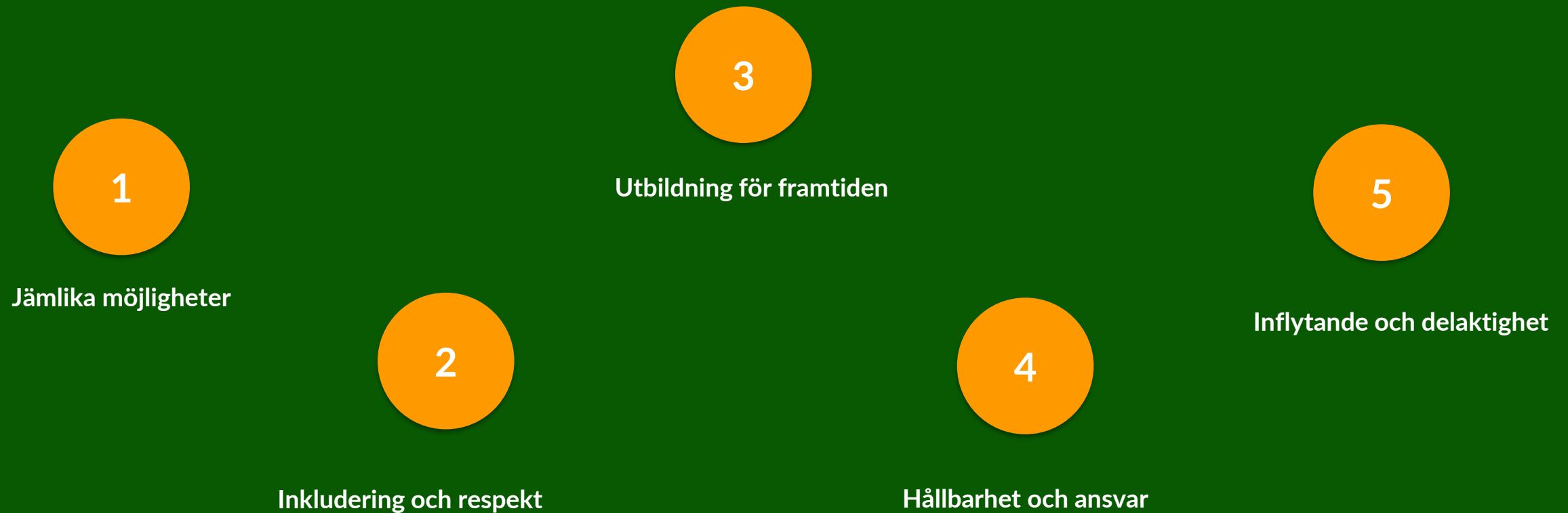
"Om du är invandrare brukar det vara en större risk att du stöter på polisen oftare än en vit och välklädd man."

Eller som en ung flicka sa:

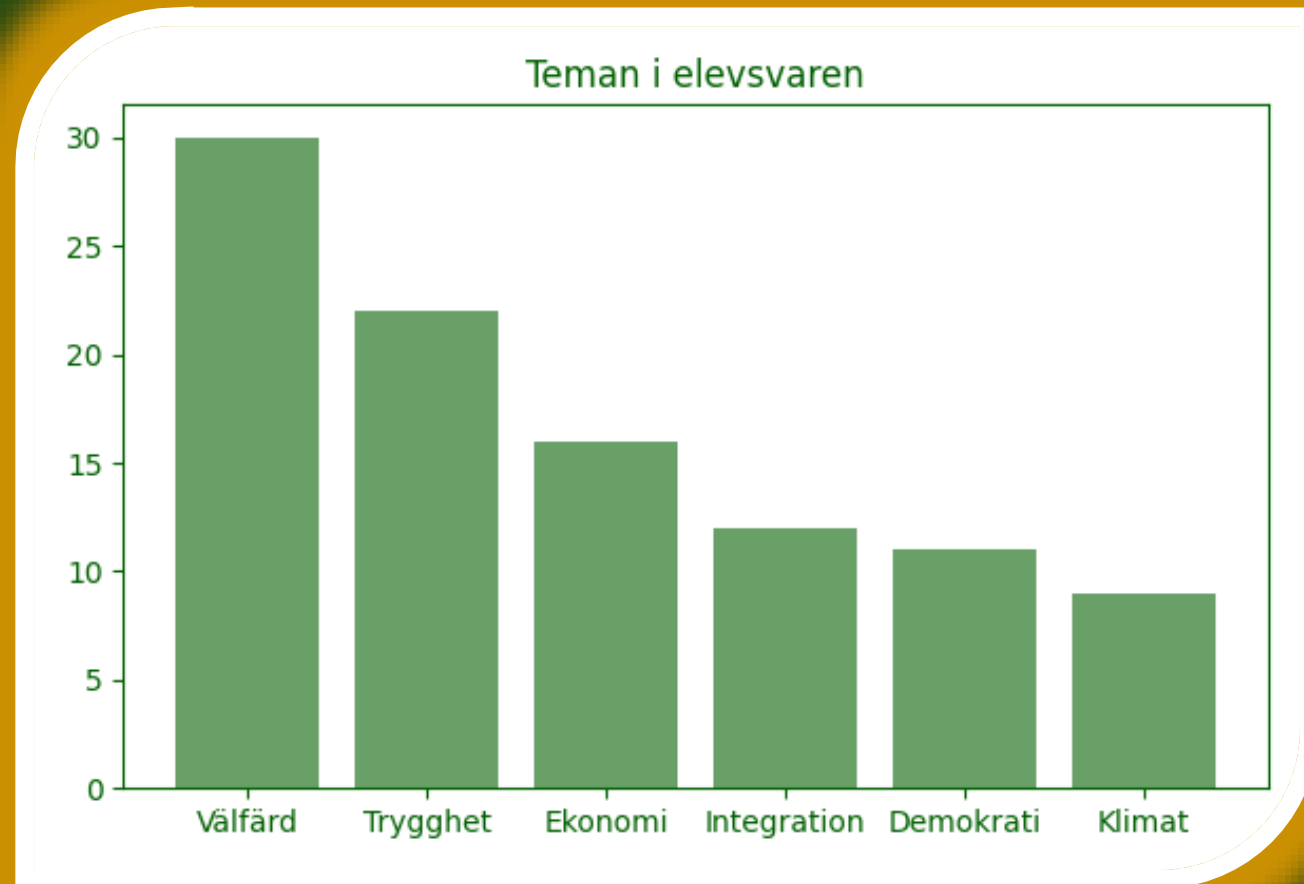
"Jag känner mig inte välkommen i Sverige längre".

Ungdomarnas fem viktiga perspektiv

Vad behöver ett nytt samhällskontrakt innehålla?

Samhällskontraktet – från ord till handling

I Demokratins tjänst – Min röst är viktig

Kumla kommun, feriepraktik

Mål med feriepraktiken

- * Stärka ungdomars självförtroende och samarbetsförmåga
- * Öka förståelsen för demokrati, samhälle och medborgarinflytande
- * Träna kommunikation, bemötande och intervjuteknik
- * Ge ungdomar möjlighet att möta och lyssna till medborgares perspektiv
- * Sammanställa ungas och medborgares röster till användbara insikter – ett Samhällskontrakt

I Demokratins tjänst – Min röst är viktig

Kumla kommun, feriepraktik

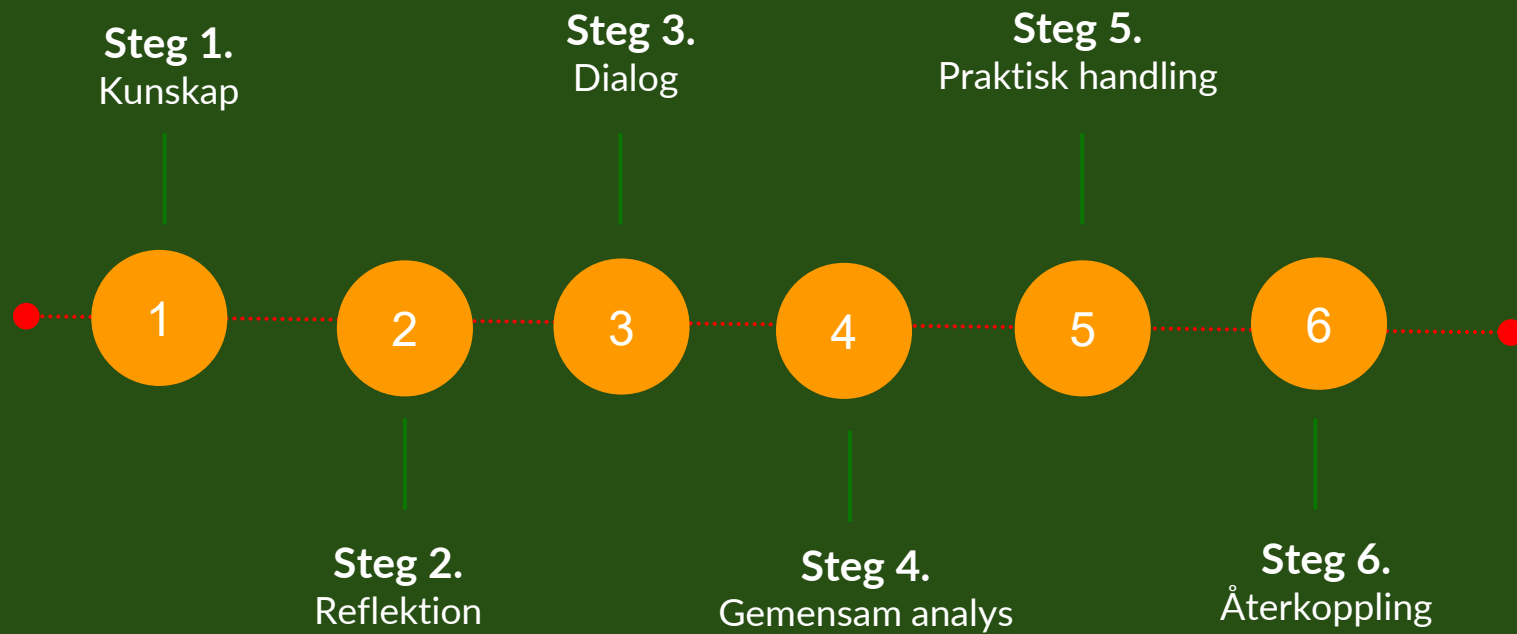
23 ungdomar

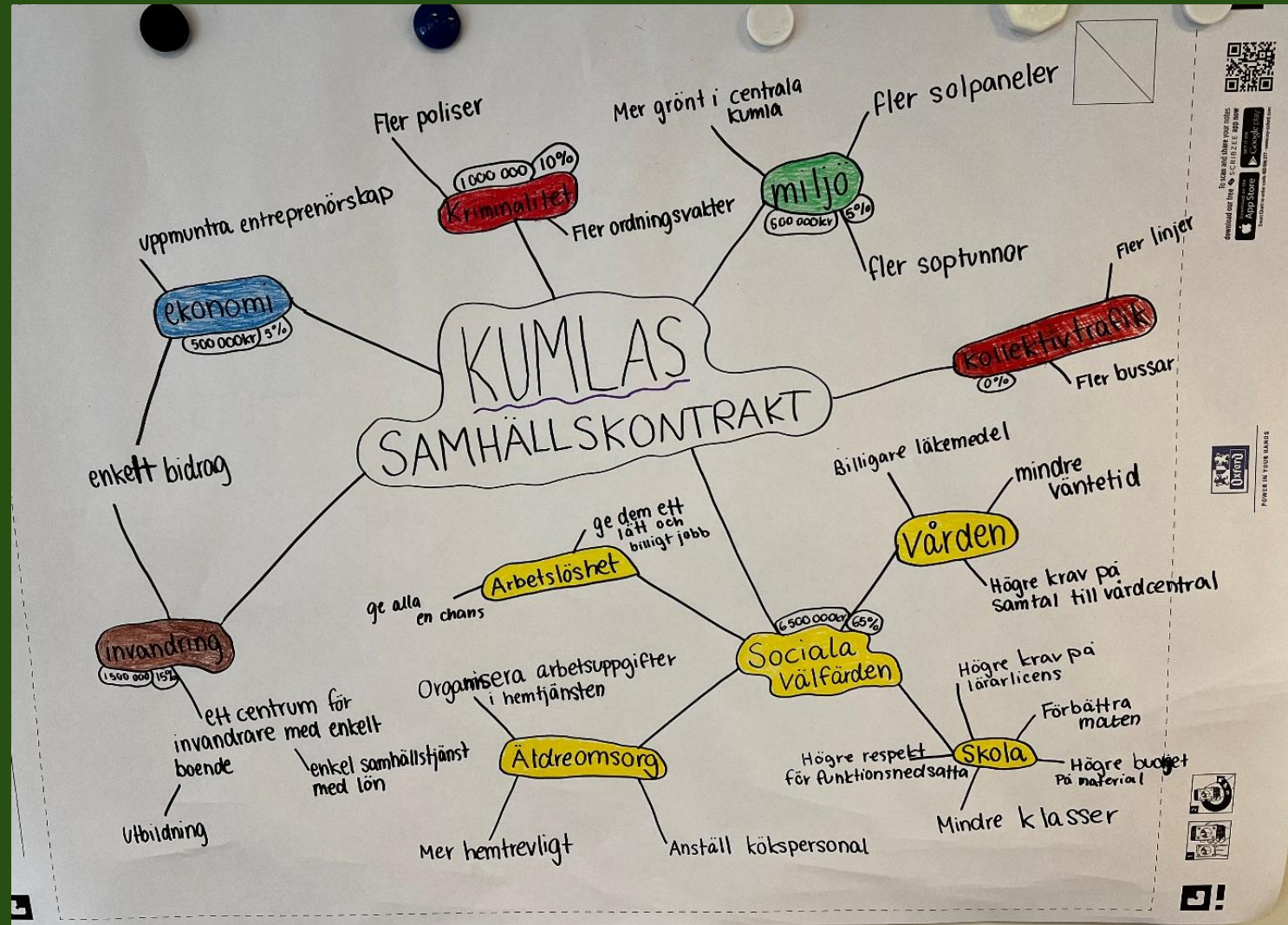
16-17 år

Teori/Praktik

4 610
intervjuer

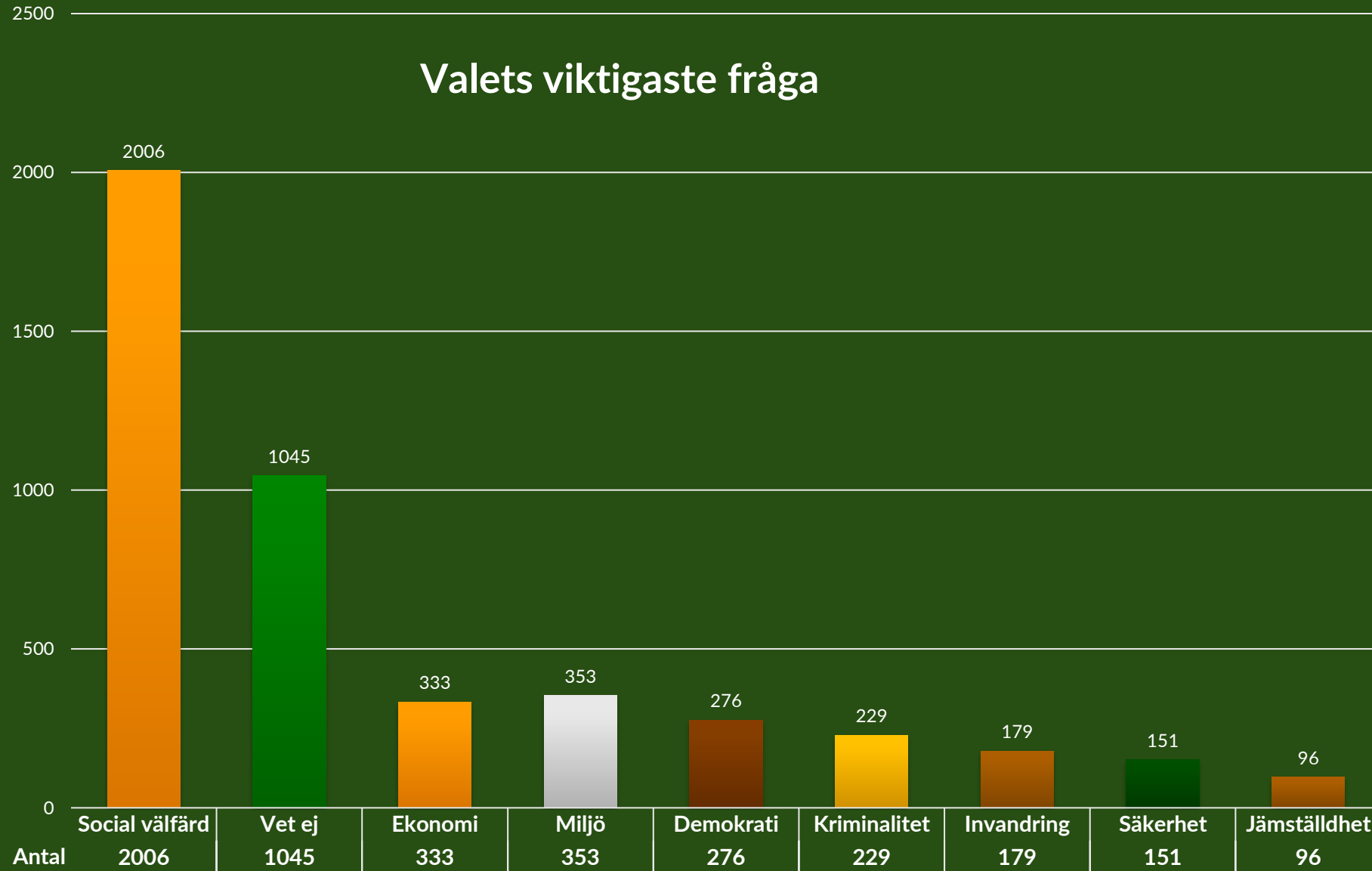
Dialogmodell

Valets viktigaste fråga
2026?

Valets viktigaste fråga

Erfarenheter

Unga fick inte bara kunskap – de fick öva demokrati.

Engagemang och nyfikenhet

Eleverna ville prata om samhället och sin framtid.

Kunskap som handlingskraft

Mer kunskap om demokrati gör det lättare att delta och påverka.

Trygga samtal

När alla blir lyssnade på skapas bättre förutsättningar för tillit.

Unga som medskapare

De har idéer och erfarenheter – om vi ger dem plats.

Resultat – det gör skillnad

När människor får delta uppstår både kunskap och relationer.

Ökad förståelse

för demokrati och samhällsfrågor

Starkare självförtroende

i att möta och delta i samtal

Fler röster blir hörda

och kan bidra till gemensamma lösningar

Nya möten skapar tillit

och stärker gemenskap i lokalsamhället

Slutsats

Det viktigaste är inte bara vad människor vet

–

Utan att de får vara med och forma samhället.

Lärdomar från oss

1

Fortsätt dialogerna – över tid

2

Uppsökande – var där medborgarna är

3

Stärk demokratisk bildningen

4

Ge unga verkligt inflytande

OLIKA – LEVA SIDA VID SIDA I SAMMA STAD.

panhorama.

Stort tack för att ni lyssnat!

Pelle & Jeanette

Vill Du ta del av rapporterna?

MEJLA

panhoramaforeningen@gmail.com

www.panhorama.se

Vill ni boka oss?

MEJLA

Panhoramaforeningen@gmail.com